

Довідка
про стан реалізації ДПтС України українсько-канадського проекту
«Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в
Україні»

У березні 2011 року у рамках реалізації Проекту «Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні» (далі – Проект РСКЮ) проведено робочу зустріч з представниками Проекту РСКЮ та підготовлено проект угоди (меморандуму) про співпрацю щодо спільної діяльності з розробки методик та програм профілактики скоєння повторних злочинів з урахуванням міжнародного досвіду.

24 липня 2012 року в приміщенні Державної пенітенціарної служби України (далі – ДПтС України) відбулося підписання Меморандуму про взаємопорозуміння між Державною пенітенціарною службою України та Агрітім Канада Консалтинг Лтд, щодо реалізації Проекту РСКЮ.

У рамках реалізації регіонального компоненту Проекту «Реформування системи ювенальної юстиції в Україні» в місті Мелітополі в березні 2012 року на базі Мелітопольського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді відкрито центр відвідування для дітей та молоді, які перебувають у конфлікті з законом, що надає спеціальні послуги та програми для роботи з неповнолітніми, які перебувають на обліку кримінально-виконавчої інспекції та міського відділу міліції.

Головною метою діяльності Центру відвідування є здійснення соціального обслуговування неповнолітніх правопорушників, які перебувають на обліку кримінально-виконавчої інспекції та створення необхідних умов для їх реабілітації та реінтеграції в суспільство.

Основними завданнями Центру відвідування є надання корекційних послуг комплексної допомоги (психологічних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, інформаційних і юридичних послуг тощо) що сприятиме зниженню рівня рецидиву злочинів, попередженню повернення їх на кримінальний шлях та якнайшвидшому поверненню до нормальних умов життєдіяльності.

На основі досвіду Канади та Латвії адаптовано інструментарій щодо проведення оцінки ризику скоєння повторних правопорушень та потреб неповнолітніх, які перебувають на обліку кримінально-виконавчої інспекції. На підставі проведеної працівниками кримінально-виконавчої інспекції оцінки виявлених ризиків і потреб персонал центру відвідування розробляє індивідуальний план роботи з неповнолітнім, а також здійснює підбір відповідних програм для роботи з даною категорією засуджених.

Так, протягом 2013 року до Центру було направлено 10 неповнолітніх засуджених, які перебувають на обліку в Мелітопольському міськрайонному відділі кримінально-виконавчої інспекції управління ДПтС України в Запорізькій області, за 2014 – 12. На даний час в середньому 10 неповнолітніх регулярно приймають участь у заходах, які реалізуються Центром відвідування.

28 січня 2013 року підписано угоду між управлінням ДПтС України в Івано-Франківській області та Агрітім Канада Консалтинг ЛТД, а в червні відкрито другий Центр відвідування для дітей та молоді, які опинилися у конфлікті з законом, що надає спеціальні послуги та програми для роботи з неповнолітніми, які перебувають на обліку кримінально-виконавчої інспекції та міського відділу міліції.

З урахуванням результатів діяльності Центру відвідування для дітей та молоді, які опинилися у конфлікті з законом, у м. Мелітополі та м. Івано-Франківську ДПтС України організовано пілотне впровадження методичних рекомендацій щодо порядку проведення оцінки ризиків скоєння повторних злочинів неповнолітніми та планування роботи з їх ресоціалізації (реабілітації) на базі підрозділів кримінально-виконавчої інспекції управлінь ДПтС України в м. Києві та Київській області, Запорізькій, Івано-Франківській та Донецькій областях, які 04 липня 2014 року погоджено Науково-експертною радою ДПтС України.

У травні 2015 року за участі представників ДПтС України відбулось засідання Наглядової ради проекту «Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні» (далі – Наглядова рада Проекту РСКЮ) на якій були підведені підсумки п'ятирічної діяльності проекту РСКЮ та обговоренні плани роботи на 2015-2016 рр.

У частині, щостосується діяльності ДПтС України, Наглядовою радою проекту РСКЮ відзначено досягнення позитивних результатів, а саме:

➤ Організація пілотних проектів з відкриттям Центрів відвідування для дітей, які перебувають у конфлікті із законом у місті Мелітополі (з березня 2012 року) та в місті Івано-Франківську (червень 2013 року), що надають спеціальні послуги та програми для роботи з неповнолітніми, які перебувають на обліку кримінально-виконавчої інспекції та міського відділу міліції

➤ Розробка у рамках зазначених пілотних проектів інструменту оцінки ризиків і потреб дітей у конфлікті із законом, проведення мотиваційного інтерв'ю з підлітками, створення і впровадження моделі центру відвідування; реабілітаційних програм «Управління гнівом», «Менеджмент емоцій», «Життєві навички»; складання індивідуального плану ресоціалізації та підготовка відповідних методичних рекомендацій.

➤ Пілотне впровадження інструменту оцінки ризиків скоєння повторних злочинів неповнолітніми та планування роботи з їх ресоціалізації на базі підрозділів кримінально-виконавчої інспекції управлінь ДПтС України в Запорізькій, Івано-Франківській та Львівській областях (2015 рік).

З метою впровадження методичних рекомендацій на базі підрозділів кримінально-виконавчої інспекції, а також поліпшенні навичок у наданні неповнолітнім реабілітаційних послуг відповідно до виявлених потреб для працівників підрозділів кримінально-виконавчої інспекції та викладацького

складу відомчих навчальних закладів ДПтС України у період з 2014 по 2015 роки проведено ряд тренінгів:

➤ з 15 по 16 квітня 2014 року для працівників Івано-Франківського міжрайонного відділу кримінально-виконавчої інспекції управління ДПтС України в Івано-Франківській області проведено навчальний семінар-тренінг на тему: «Механізм здійснення індивідуально-профілактичної роботи з неповнолітніми, які знаходяться в конфлікті з законом»;

➤ з 20 по 21 травня 2014 року на базі Білоцерківського училища професійної підготовки персоналу ДКВС України проведено семінар-тренінг для працівників кримінально-виконавчої інспекції, викладачів Білоцерківського училища професійної підготовки персоналу ДКВС України та Інституту ДКВС України щодо практичного застосування методики оцінки ризиків скоєння повторних злочинів неповнолітніми, визначення їх потреб та планування роботи з їх ресоціалізації;

➤ у період з 16 по 18 жовтня 2014 року в м. Івано-Франківську за участі працівників Мелітопольського міськрайонного відділу кримінально-виконавчої інспекції управління ДПтС України у Запорізькій області проведено навчальний тренінг на тему: «Удосконалення індивідуально-профілактичної роботи з неповнолітніми, які знаходяться в конфлікті з законом»;

➤ у період з 25 по 28 листопада 2014 року організовано проведення в м. Києві навчання працівників підрозділів кримінально-виконавчої інспекції та викладацького складу навчальних закладів ДПтС України з використання методичних рекомендацій у службовій діяльності;

➤ у період з 1 по 3 грудня 2014 року в м. Запоріжжі та з 8 по 10 грудня 2014 року у м. Львові за участі працівників кримінально-виконавчої інспекції та навчальних закладів ДПтС України, які пройшли відповідне навчання, організовано проходження практики проведення тренінгів для працівників підрозділів кримінально-виконавчої інспекції з використання методичних рекомендацій;

➤ у період з 21 по 24 квітня 2015 року в м. Львові проведено навчальний семінар-тренінг для персоналу підрозділів кримінально-виконавчої інспекції м. Львова та сектору кримінально-виконавчої інспекції управління ДПтС України у Львівській області щодо практичного застосування методики оцінки ризиків скоєння повторних злочинів та визначення потреб неповнолітніх осіб щодо їх ресоціалізації;

➤ у період з 26 по 28 травня 2015 року в м. Києві проведено навчальний тренінг щодо застосування інструменту

гендерно-орієнтованої роботи з неповнолітніми у конфлікті з законом.

➤ у період з 3 по 5 червня 2015 року в м. Львові проведено навчальний тренінг для викладачів відомчих навчальних закладів ДПтС України з практик проведення тренінгів для персоналу підрозділів кримінально-виконавчої інспекції щодо використання методики мотиваційного інтерв'ювання.

Щодо планів на 2016 рік Наглядною радою проекту РСКЮ схвалено погоджені з ДПтС України заходи, а саме:

➤ Відкриття Центру відвідування для дітей, які перебувають у конфлікті із законом, у м. Львові – у 2016 році.

➤ Підготовка інструменту з підготовки досудової доповіді щодо неповнолітніх осіб, когнітивно-поведінкових втручань, мотиваційного інтерв'ювання, програми «Мотивація до змін».

➤ Розробка електронної бази даних щодо заповнення оцінки ризиків та супроводу неповнолітніх осіб.

➤ Продовжити навчання персоналу підрозділів кримінально-виконавчої інспекції та викладацького складу навчальних закладів ДПтС України з використання методики оцінки ризиків і потреб дітей в конфлікті із законом, гендерно-орієнтованих підходів у роботі з підлітками, мотиваційного інтерв'ювання та когнітивно-поведінкового втручання.

На базі пілотних проектів розроблено та випробувано пробаційні інструменти та навчальні методики для роботи з неповнолітніми, а також створено посібники: "Оцінка ризиків і потреб дітей в конфлікті з законом", "Особливості проведення гендерно-орієнтованої роботи з неповнолітніми у конфлікті з законом", "Мотиваційне інтерв'ювання для фахівців КВІ та КМСД, які працюють з неповнолітніми правопорушниками", "Управління гнівом", "Менеджмент емоцій". Найближчим часом планується завершити роботу над методиками "Життєві навички", "Когнітивно-поведінкові втручання".

24-25 червня ц.р. у рамках зазначеного українсько-канадського проекту проведено національну конференцію з Міністерством соціальної політики, іншими зацікавленими відомствами із залученням міжнародних експертів на тему: "Моделі та пробаційні програми для неповнолітніх в контексті нового законодавства". Метою заходу було створення платформи для обговорення чинних досягнень, моделей і методик пробації для неповнолітніх, взаємодії між соціальними службами та органом пробації, розробка відповідних законодавчих рекомендацій.

Ураховуючи позитивні результати зазначених вище пілотних проектів досягнуто домовленості про сприяння з боку Уряду Канади у розширенні практики аналогічних пілотних проектів у 2015-2016 роках. Вже розпочато аналогічні пілоти у Запоріжжі, проводиться попередня робота по відкриттю

пілотних проектів у Львові, Одесі та Києві. Обговорюється питання щодо відкриття пілотних проектів у Житомирі та Чернігові.

**Управління кримінально-виконавчої інспекції
апарату ДПтС України**